

TANÁRTOVÁBBKÉPZÉS 2026

**Az Európai Unió
támogatásával**

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét. Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk. Ez a projekt az Erasmus+ KA210-SCH program támogatásával valósul meg.

PÁZMÁNY | ITK

MATEMATIKA

TANÁRTOVÁBBKÉPZÉS

2026

Órák a Könyvből

Rendhagyó témájú matematikaórák

Babus Réka, Juhász Péter

Eötvös József Gimnázium, Szent István Gimnázium

Koncepció

- ❑ Cél: életközeli legyen a matematika, motiválja a diákokat, lássák hogy hasznos
- ❑ Órák a matematika alkalmazásairól
  - ❑ diákokhoz közeli vagy releváns témák
  - ❑ tananyagtól független, de épít a tanulók meglévő tudására
  - ❑ nem „felfedeztetés”, de aktív tanulói részvétel
- ❑ Havi egy tanóra
- ❑ Kidolgozott óratervek, segédanyagok

Kísérlet

- ❑ 10. osztályos célcsoport - faktultációválasztás
- ❑ 17 tanár
- ❑ Vegyes iskolák
- ❑ Kérdéseink:
  - ❑ Hogyan hatnak az órák a diákok....
    - ❑ ... motivációjára és matematikáról alkotott képükre?
    - ❑ ... pályaválasztási elképzeléseire?

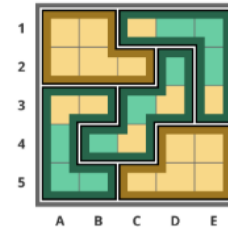
Segédanyagok

☐ prezentáció

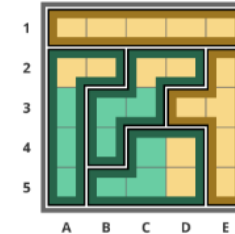
☐ tanári útmutató

☐ gyorstalpaló

11.

13.

💡 *Megj.: A 10-es feladatnál fontos jelezni a tanulóknak, hogy csak akkor menjenek tovább a következő feladványra ha van indoklásuk is a lehetetlenségre.*

Az első megoldhatatlan feladvány a 10-es. Erről fontosnak tartjuk, hogy közösen is beszéljünk. Várhatóan elhangzik a következő diák érvelés: Ahhoz, hogy a zöld egy területben többségbe kerüljön, legalább 3 zöld mezőre van szükség. Ha 3 részben szeretnénk zöld többséget akkor ahhoz legalább $3 \cdot 3 = 9$ zöldre van szükségünk. Itt csak 8 zöld van, így ez nem lesz elég.

Opcionális kapcsolódó kérdések:

9 zöldre mindig készíthető olyan felosztása a területeknek, ahol a zöld nyer?

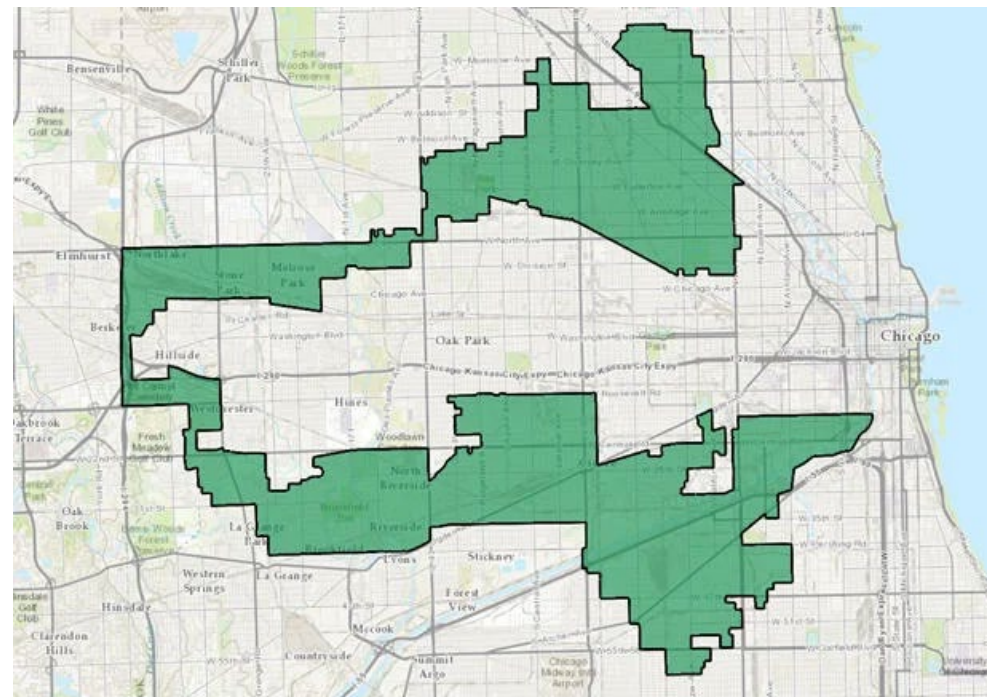
Feltehetően hamar lesznek néhányan akik találnak olyan példát ahol a 9 zöld mező úgy van elhelyezve, hogy nem elég a zöld győzelemhez. Egy lehetséges ellenpélda:

Szemezgetés az elkészült anyagokból

Gerrymandering

<https://jrnf.org/puzzle/gerrymandering/>

Szemezgetés az elkészült anyagokból

Sportfogadások

Mit csinálnál ha ezt látnád?

	Zverev (3.)	Fritz (6.)
RapidTipp	1,8	2,1
PrimeOdds	2,1	1,8

Lehetséges biztosan nyerni?

Nyerjünk biztosan!

	1	X	2
RapidTipp	1,30	5,00	12,00
PrimeOdds	1,35	4,60	10,00
SprintBet	1,25	6,00	11,00

- Ha 100 000 Ft-unk van, hogyan érdemes fogadni és mennyi pénzt tudunk biztosan nyerni?

Hogyan fogadjunk?

	1	X	2
RapidTipp	1,30	5,00	12,00
PrimeOdds	1,35	4,60	10,00
SprintBet	1,25	6,00	11,00

- RapidTipp -nél 2, PrimeOdds -nál 1, SprintBet-nél X.
- A valószínűségek arányában osszuk szét a pénzünket.

Hogyan osszuk el a pénzünket?

<http://bit.ly/4p0lImW>

Hogyan fogadjunk?

	1	X	2
RapidTipp	1,30	5,00	12,00
PrimeOdds	1,35	4,60	10,00
SprintBet	1,25	6,00	11,00

- A RapidTippnél 2 -re teszünk 8410 Ft -ot.
- A PrimeOddsnál 1 -re teszünk 74 770 Ft -ot.
- A SprintBetnél X -re teszünk 16 820 Ft -ot.

- 1-es győzelem esetén 100 940 Ft-ot nyerünk.
- X esetén 100 920 Ft-ot nyerünk.
- 2 esetén 100 920 Ft-ot nyerünk.

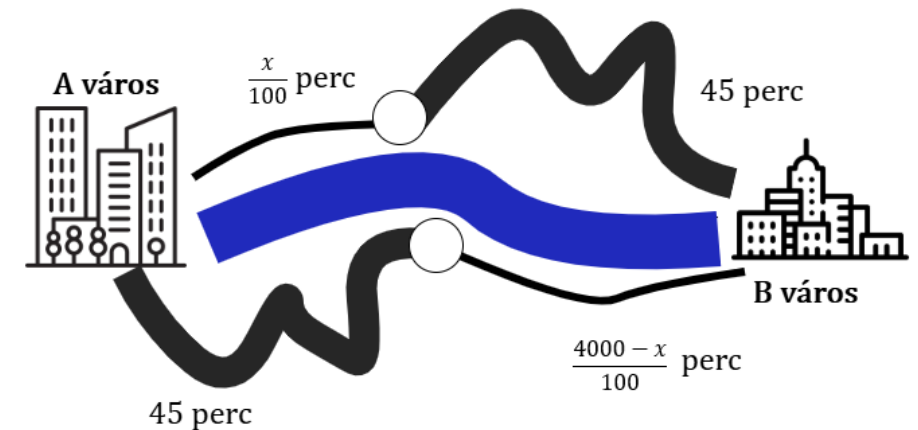
Hogyan osszuk fel a
pénzünket?

Legrosszabb esetben is
920 Ft-tal gazdagodtunk.

Szemezgetés az elkészült anyagokból

Játékelmélet - Braess paradoxon

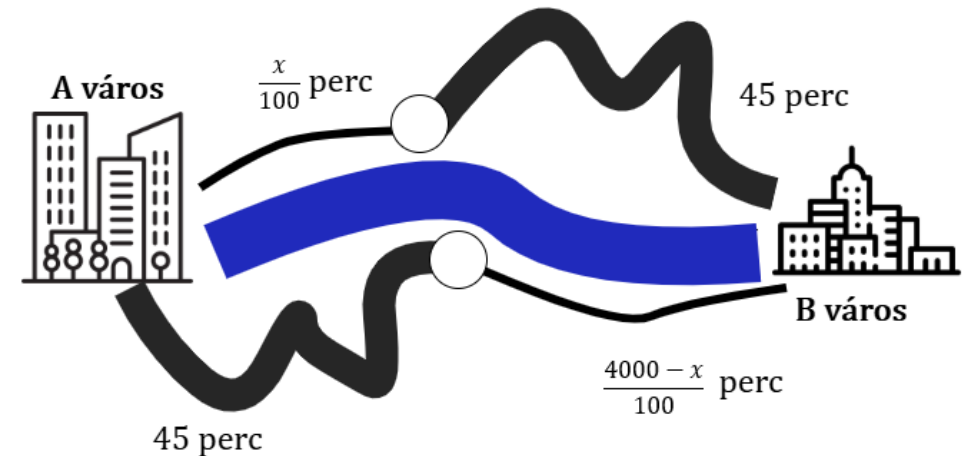
- ❑ A-ból B-be két útvonalon juthatunk el egy folyó két oldalán.
- ❑ Mindkét útvonal egy autópályából és egy szűk, de rövid útszakaszból áll.
- ❑ Reggelente 4000 autós megy A-ból B-be.
- ❑ Az autópályán az út forgalomtól függetlenül 45 percet vesz igénybe.
- ❑ A szűk útszakasz megtétele x autó esetén $x/100$ percig tart.

• Hányan menjenek a folyó jobb és bal oldalán, hogy az átlagos menetidő a lehető legkisebb legyen?

Alaphelyzet

- ❑ 2000-2000 autó esetén minden autónak 65 perc lesz a menetideje.
- ❑ Ha bármelyik útvonalon 2000 -nél több autó megy nekik a menetidejük megnő 65+ zpercre, míg a többiek menetideje 65-zpercre csökken.
- ❑ De többen vannak, akiknek így megnőtt a menetidejük, így az átlagos menetidő is nő.
- ❑ 2000-2000 autós esetén a legkevesebb tehát az átlagos menetidő.
- ❑ **Vagyis senkinek nem éri meg útvonalat változtatni!**

- Hányan menjenek a folyó jobb és bal oldalán, hogy az átlagos menetidő a lehető legkisebb legyen?

Építsünk hidat!

Milyen hatása lesz?

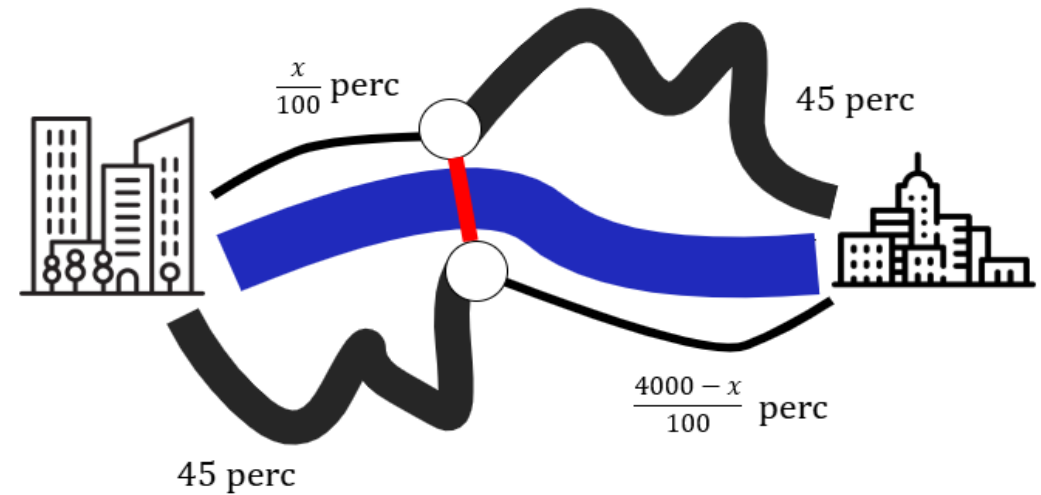
A hídon átjutni 0 perc.

Milyen útvonalat választanál?

Várhatóan mennyi lesz az új menetidő?

A rövidebb útszakaszok legfeljebb 40 percet vesznek igénybe, így ezeket éri meg választani.

*Ha az autósok jobban eloszlanának, lehetne javítani a korábbi 65 percet?

Szemezgetés az elkészült anyagokból

Térképek

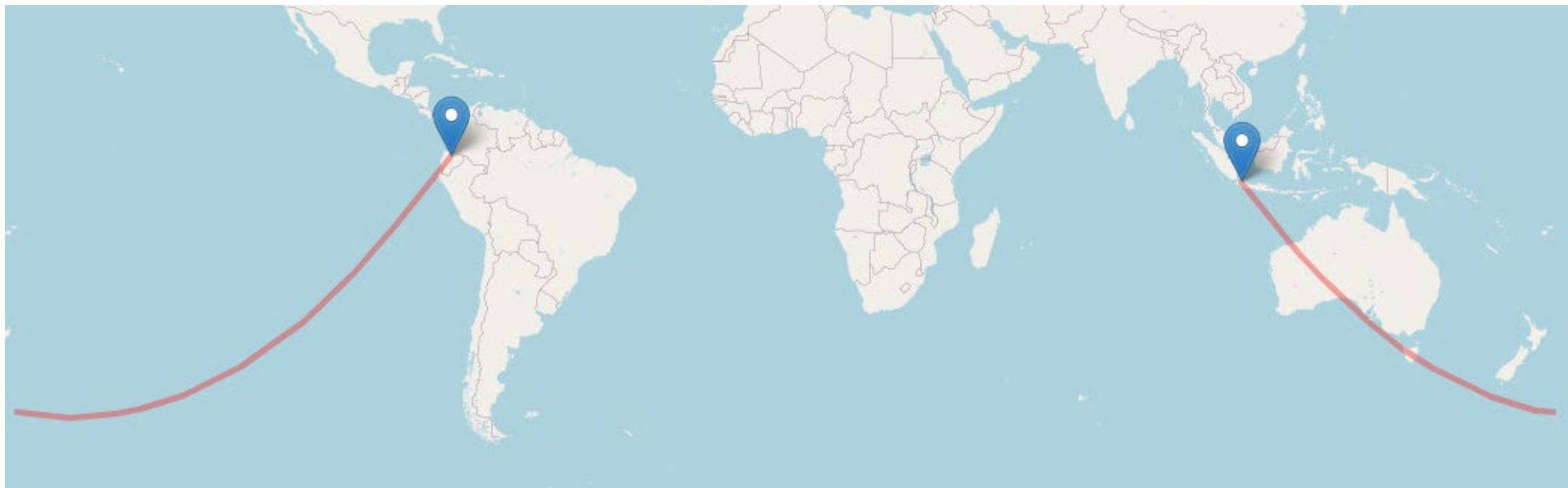
Tippeld meg a **távolság** ot!

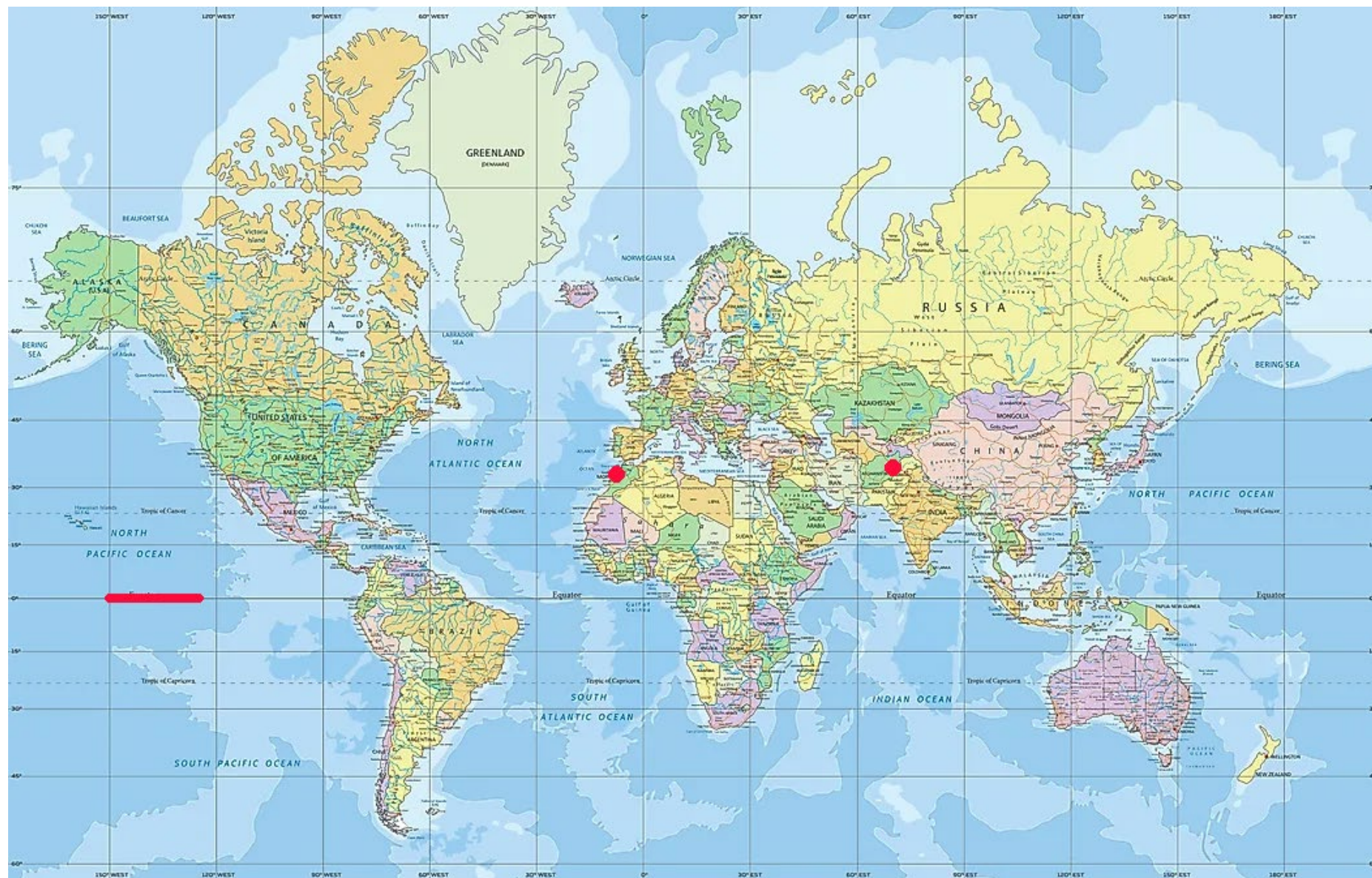
https://vizilo11.github.io/Mercator/Mercator_Guessing.html

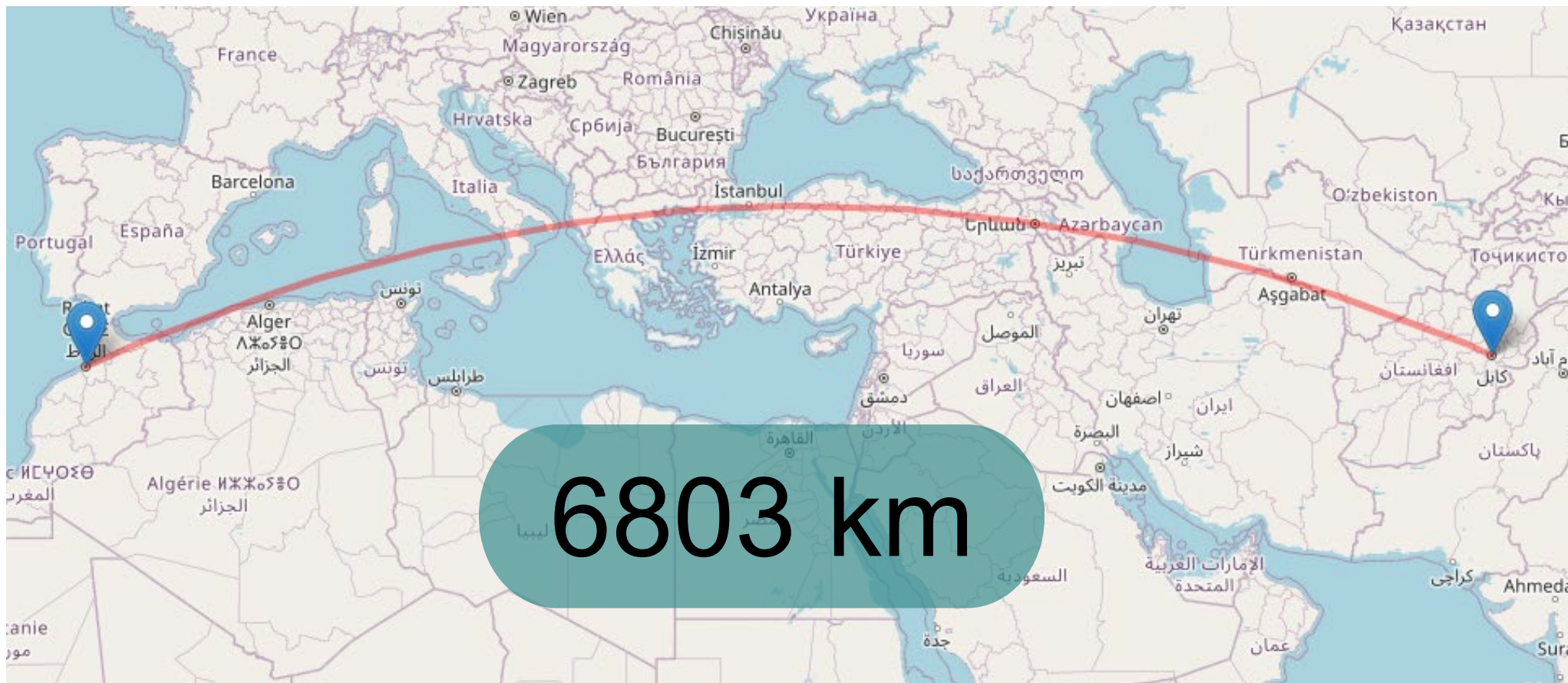
Quito - Jakarta

19 090 km

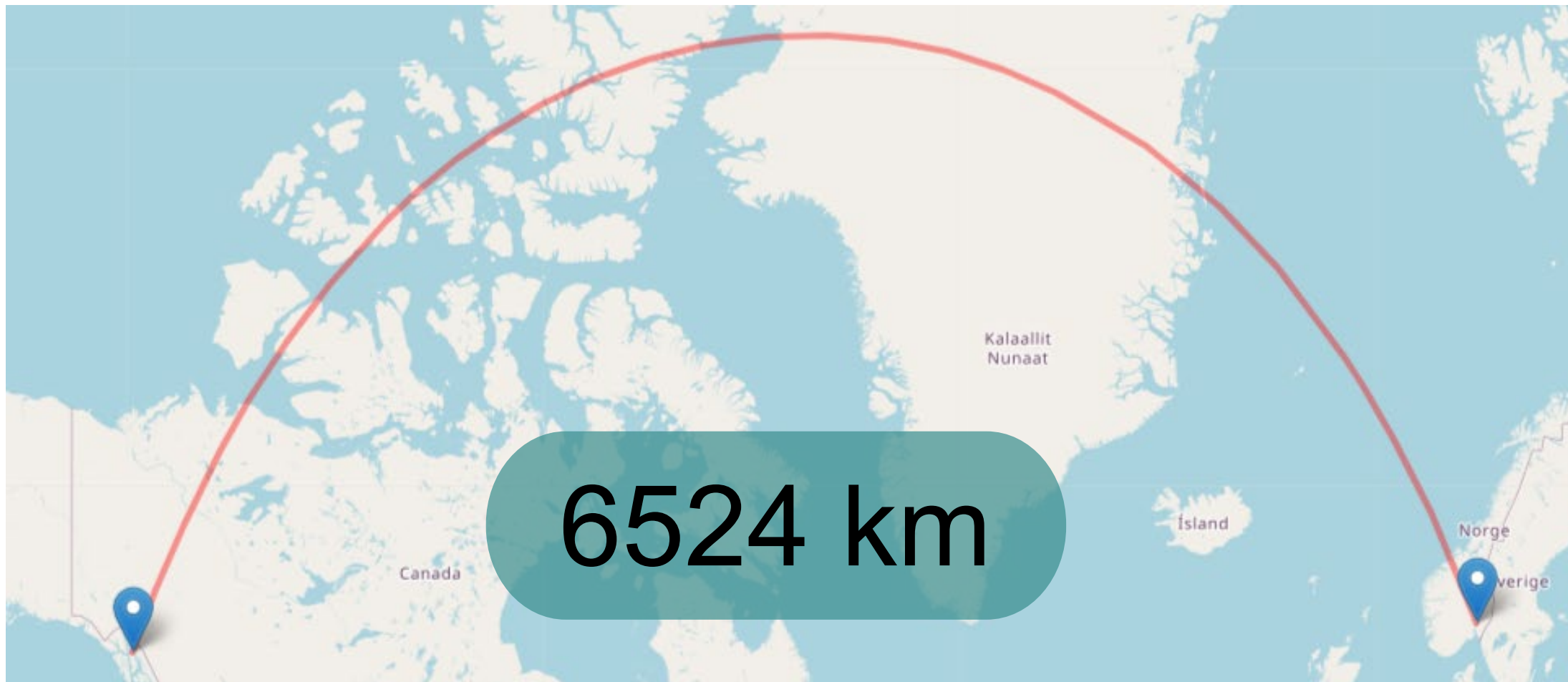

Kabul - Rabat

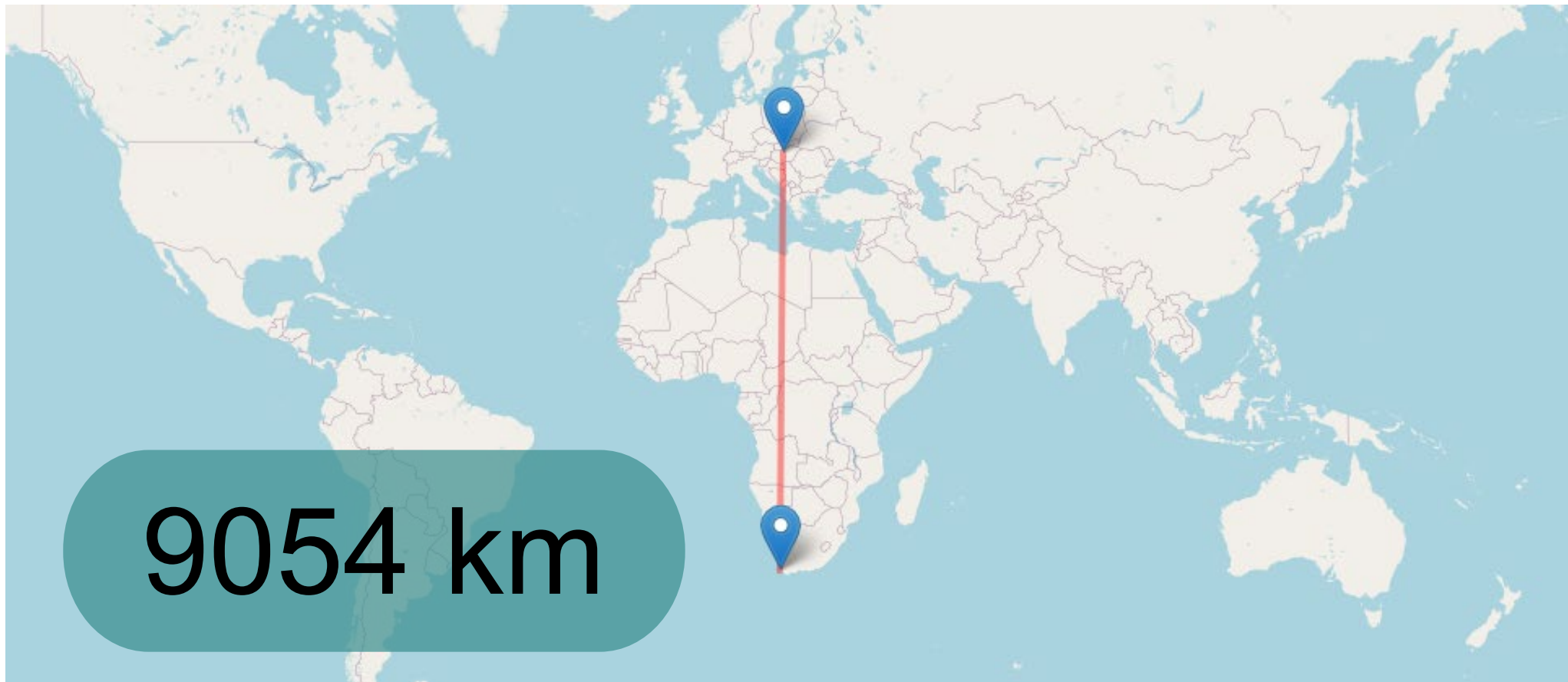

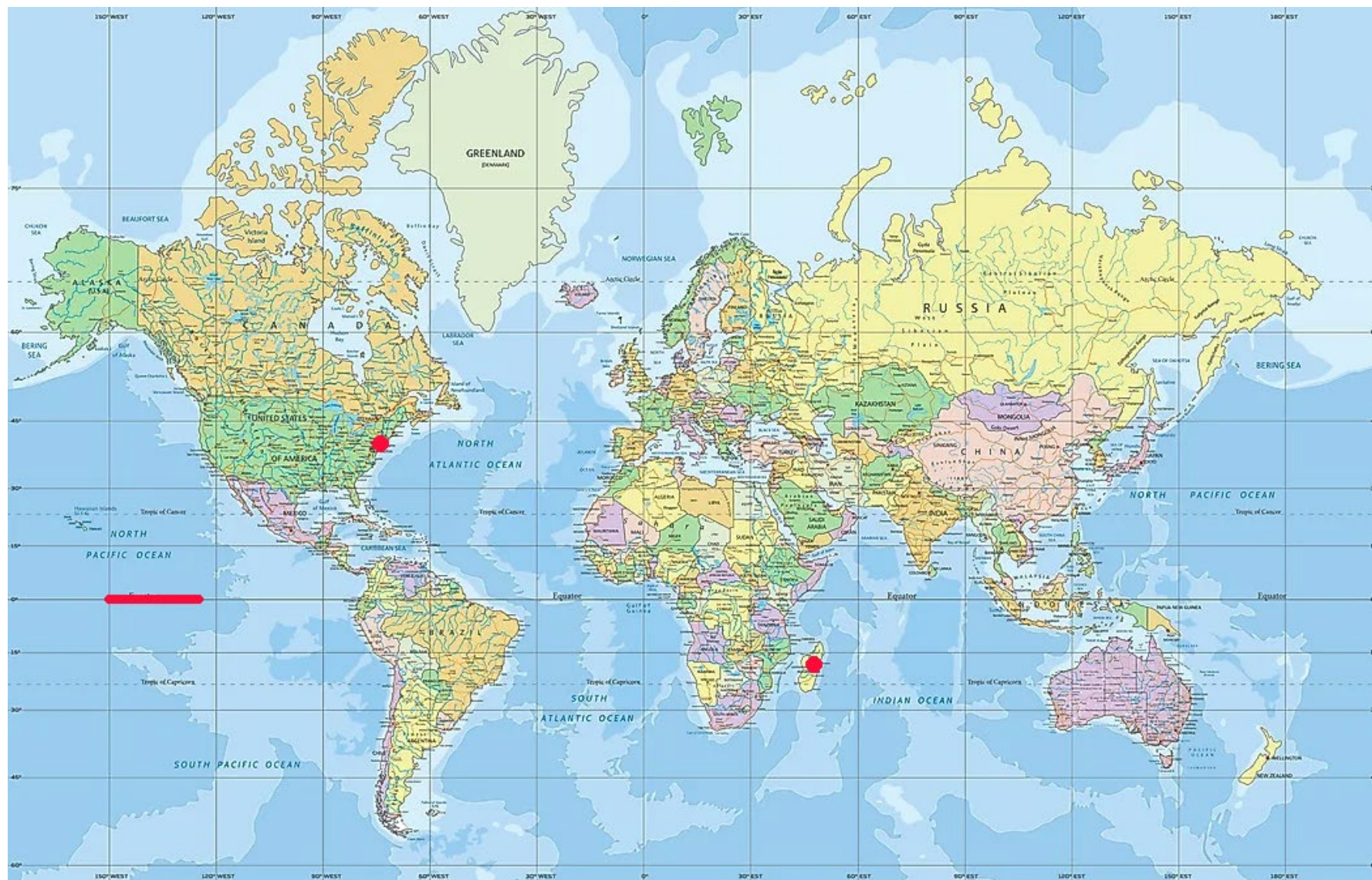
Oslo - Juneau

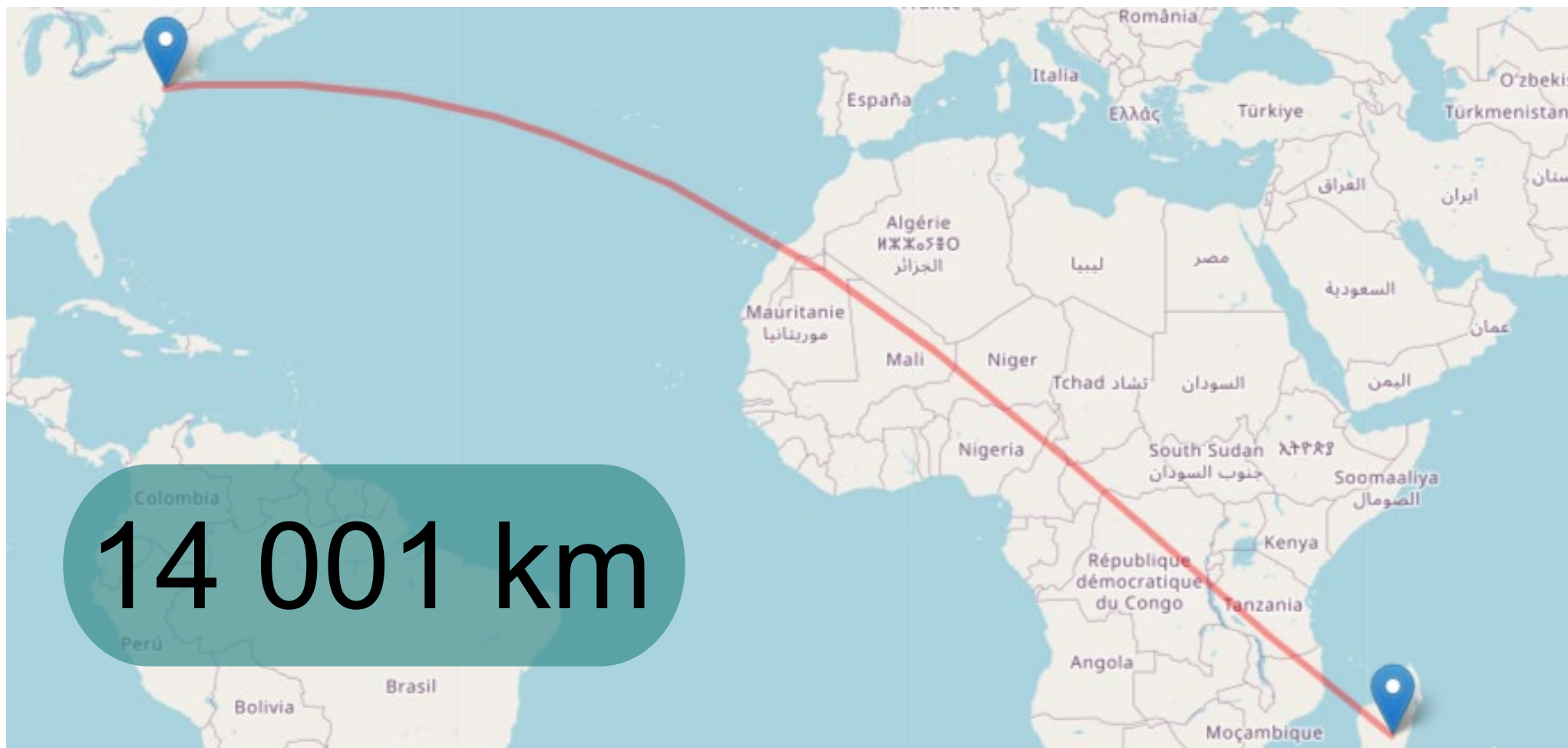

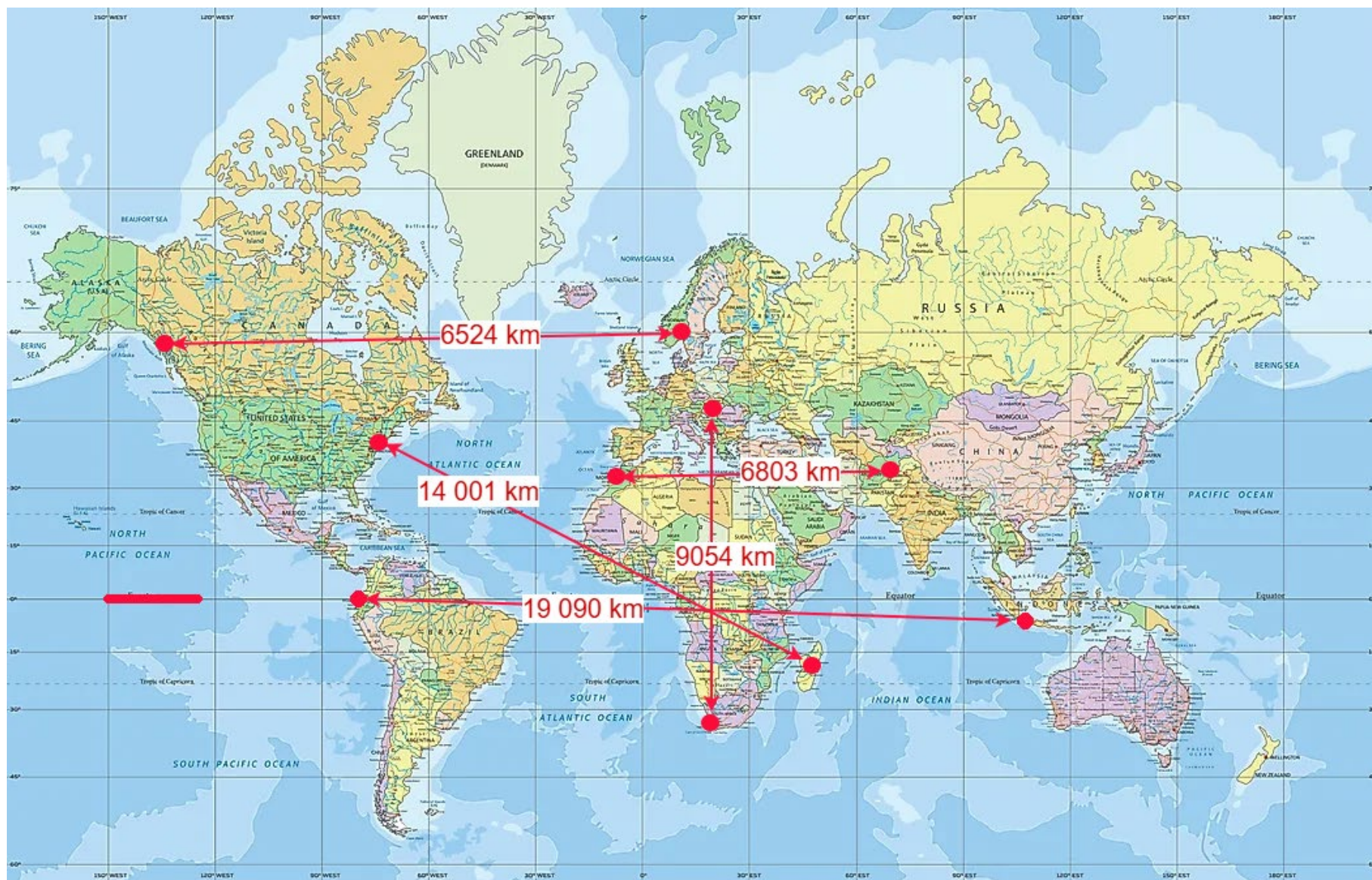
Budapest - Fokváros

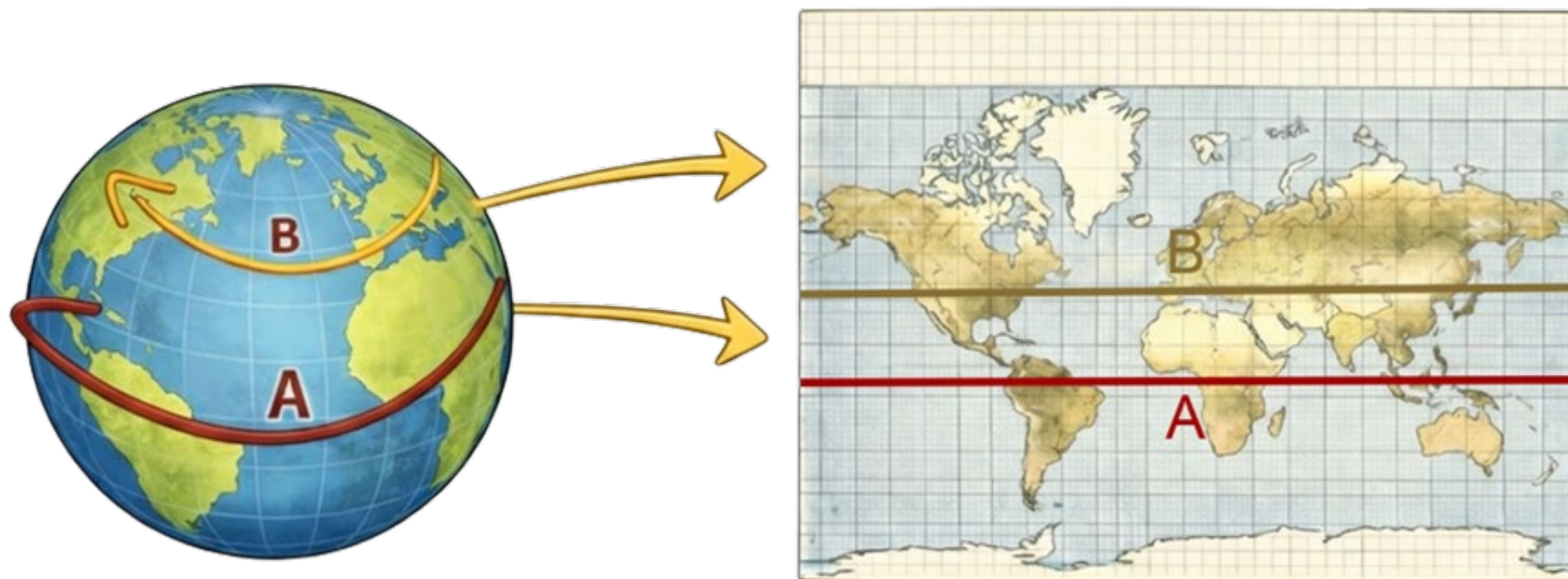

New York - Antananarivo

Meglepő távolságok?

Kódok a hétköznapiakban

Mit jelentenek a kódok?

#A64D79

#D2A7BD

#FBB42F

#FFFFFF

#161616

#F3CB63

#7398B1

A hexadecimális színkód

- ❑ helyiértékek a 16 hatványai
- ❑ 0-9-ig és A-tól F-ig vannak karakterek
- ❑ RR GG BB számkombinációból áll (Piros, Zöld, Kék)
- ❑ Az RR GG BB értékek 00-tól FF-ig terjednek meghatározva a szín intenzitását

• Váltsd át 10-es számrendszerre az
#FBB42F kódot!

• Mi lesz a (255,32,180) hex kódja?

#RRGGBB

Additív színkeverés

- ❑ különböző színű fényforrások fényének egymásra vetítésével új színeket kapunk
- ❑ minél több fényt adunk hozzá a keverékhez, annál világosabb szín keletkezik
- ❑ a kiindulópont a fekete, ami a fény teljes hiányát jelenti
- ❑ szemünk máshogy érzékeli a színeket, így a telítettség érzékelése komponensenként változik
- ❑ TV-k, monitorok ezt használják

black #000000 (0,0,0)	gray #808080 (128,128,128)	silver #c0c0c0 (192,192,192)	white #ffffff (255,255,255)
navy #000080 (0,0,128)	blue #0000ff (0,0,255)	teal #008080 (0,128,128)	aqua #00ffff (0,255,255)
green #008000 (0,128,0)	lime #00ff00 (0,255,0)	olive #808000 (128,128,0)	yellow #ffff00 (255,255,0)
maroon #800000 (128,0,0)	red #ff0000 (255,0,0)	purple #800080 (128,0,128)	fuchsia #ff00ff (255,0,255)

Találd ki a színkódot!

<http://bit.ly/3ICBIeS>

Vonalkódok

Vonalkódok

- bolti eladók kézzel írták be a kódokat
- pontok-vonalak függőlegesen téglalappá alakítva
- a feketéről és a fehérről máshogy verődik vissza a fény
- elején, közepén, végén két függőleges fekete csík
- jobb oldalon: gyártóról információ, bal oldalon: termékről információ
- 12 darab 7-es blokkra van osztva, minden blokk 1 számjegyet kódol
- az utolsó számjegy ellenőrző számjegy

● Hányféle vonalkód
készíthető?

Vonalkódok

- ❑ bal oldalon: fehér - 0   fekete - 1
- ❑ jobb oldalon: fordítva
- ❑ bal oldalon mindig páros darab fehér van
- ❑ fejjel lefelé is olvasható

Kódok:

0 → 0001101

1 → 0011001

2 → 0010011

3 → 0111101

4 → 0100011

5 → 0110001

6 → 0101111

7 → 0111011

8 → 0110111

9 → 0001011

Vonalkódok ellenőrzőszáma

1. összeadjuk a páratlan helyen álló számjegyeket
2. az összeget 3-mal szorozzuk
3. hozzáadjuk a páros helyen álló számjegyek összegét
4. az ellenőrzőszám az összeget 10-zel oszthatóra egészíti ki

Találd meg a hiányzó részt!

1. összeadjuk a páratlan helyen álló számjegyeket
2. az összeget 3-mal szorozzuk
3. hozzáadjuk a páros helyen álló számjegyek összegét
4. az ellenőrzőszám az összeget 10-zel oszthatóra egészíti ki

<https://bit.ly/42eMXkp>

Kódok a vonalkód bal oldalán:

0 → 0001101

1 → 0011001

2 → 0010011

3 → 0111101

4 → 0100011

5 → 0110001

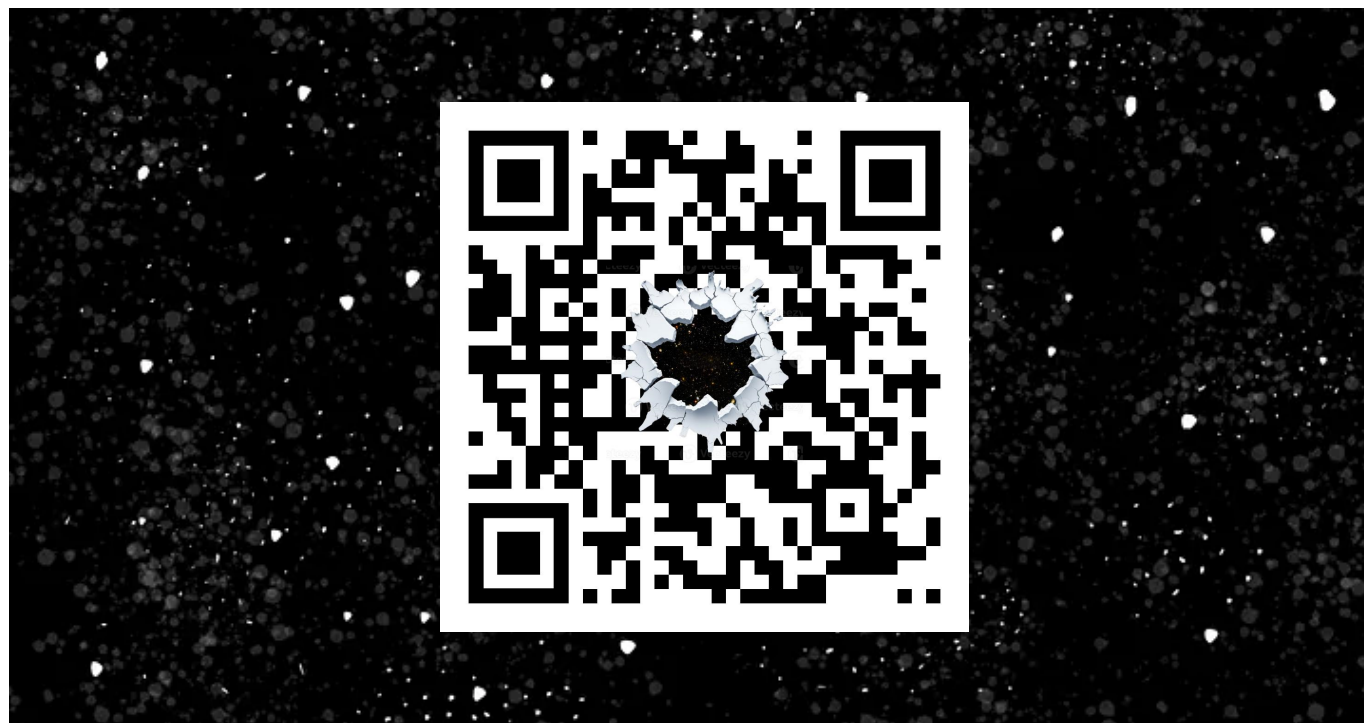
6 → 0101111

7 → 0111011

8 → 0110111

9 → 0001011

Be tudod olvasni?

Segédanyagok

- Az anyaghoz tartozó [útmutató](#)
- Az anyaghoz tartozó [PPT](#)
- Az anyaghoz tartozó [bemutató](#)

Köszönjük a figyelmet!

Elérhetőségeink:

Juhász Péter: juhasz.peter@renyi.hu

Babus Réka: babus.reka@e5vos.hu